

Lusten en lasten

Precies elf maanden en één dag heeft het mogen duren: de staatkundige onafhankelijkheid van Nederweert. Helemaal in de geest van de Franse vrijheidsstrijd waaide het virus van de revolutie via Vlaams-Brabant naar Nederweert. Op 10 januari 1790 presenteerde het Nederweerder gemeentebestuur haar Verklaring van Onafhankelijkheid van het gezag van keizer Joseph II. Maar elf maanden later trokken Oostenrijkse legers Weert en Nederweert binnen en was het uit met de pret.

Bijna een jaar lang vormden Weert en Nederweert in 1790 een soort onafhankelijke staat. Maar hoewel het weer gauw gedaan was met de revolutionaire oprispingen, bleef er toch iets broeien. In 1792 trokken de inwoners van Leveroy de stoute schoenen aan. Zij hadden het idee gekregen om zich af te scheiden van de gemeente Nederweert. De redenering was namelijk dat zij niet de lusten, maar wel de lasten hadden van de band met Nederweert. Waarom moesten zij meebetalen in bijvoorbeeld de kosten van de organist in Nederweert, van de vroedvrouw of de brandweer? Allemaal functionarissen die uit de gemeentebegroting werden bekostigd, maar waarvan men in Leveroy geen nut of profijt had! Men wilde zichzelf kunnen besturen, baas in eigen dorp zijn, en een eigen financiële huishouding voeren. Op die manier zouden de lasten én de lusten in Leveroy blijven. Maar men had wel een lesje geleerd tijdens de kortstondige onafhankelijkheid van Nederweert in 1790. Het was vooral niet de bedoeling om ook in juridische zin onder Nederweert uit te gaan, of om militair ingrijpen uit te lokken. Puur het scheiden van de huishoudboekjes, dat was de bedoeling van Leveroy.

De Leveroyse gemeenteraadsleden Peter Nijs, Jan Drenters, Rogier Coumans en Lambert Janssen mobiliseerden de inwoners. Ook schakelde men notaris Hendrik Havens in. Dat was een doordachte tactische zet. Havens hield namelijk kantoor in de Nederweerder Kerkstraat maar was van Leveroyse geboorte. In hem zag men de ideale spreekbuis: juridisch onderlegd, spreekvaardig en bovendien 'een van ons'. De notaris werd opgedragen om in de vergadering van de

Voor het oude pand van rijwielhandel Peters stond van 1792 tot 1887 de Nederweerder "vrijheidsboom".

Foto uit 1960, archief Stichting Geschiedschrijving Nederweert.

magistraat (het college van B&W) de Leveroyse eisen te presenteren. Men had van te voren alle scenario's doorgesproken: "Wat gaan we antwoorden als de magistraat akkoord gaat, wat zeggen we als ze weigeren of vertragen?" Goed voorbereid dus trok de notaris naar de vergadering maar daar werd hem door de burgemeester de toegang geweigerd. Leveroy moest maar een brief sturen naar de gemeente, was het advies. Zo gezegd zo gedaan, en op 15 oktober 1792 viel het afscheidingsverzoek van Leveroy op de deurmat van het gemeentebestuur van Nederweert.

Hoe het afliep? Op 8 december, slechts een paar weken later dus, trok het Franse leger binnen. De vrijheidsboom werd geplant en Nederweert werd ingelijfd bij de Franse Republiek. Zo werd het lokale tumult overstemd door de ontwikkelingen op het grote wereldtoneel. Het Leveroy-dossier verdween in een diepe la in het gemeentehuis en alles bleef zoals het was. Tot op de dag van vandaag.

Alfons Bruekers